

Nr 474

Av herr Grebäck m. fl., om anordnande av skolmåltidsverksamhet i utvecklingsländerna.

(Lika lydande med motion nr 468 i Första kammaren)

I biståndsverksamheten till utvecklingsländerna intar av naturliga skäl barn och ungdom ett speciellt intresse. Det är de som skall bära upp den framtid man hoppas på. De speciella insatserna för de uppväxande har haft två huvudriktningar, dels en hälsovårdande och dels en elementärt utbildande eller analfabetsbekämpande. Det torde inte behövas någon närmare belysning av den aktivitet, som på detta område utvecklas av t. ex. WHO och UNESCO, för att klargöra deras syfte att hos de unga skapa de absolut nödvändiga grundförutsättningarna för en bättre framtid.

Båda dessa strävanden är givetvis berömvärda och nödvändiga. Framsteg som inte är oväsentliga har också gjorts, särskilt i vissa länder. Men det hör också till sakens natur att svårigheterna är mycket stora. Inte minst torde detta gälla kampen mot analfabetismen, där själva analfabetismen kanske är ett hinder lika stort som de ekonomiska och organisatoriska, när det gäller att få till stånd en mera allmänt utbredd elementär undervisning.

I detta sammanhang vill vi emellertid beröra ett spörsmål som i stor utsträckning förbisetts i biståndsverksamheten, i vart fall från svensk sida. Vi syftar på den näringsfysiologiska situationen för barnen i utvecklingsländerna. Sjukdomsbekämpande och hälsovårdande insatser och undervisningsinsatser eller åtgärder som syftar till sådana insatser är givetvis viktiga och nödvändiga, men om man bortser från de näringsfysiologiska sammanhangen, synes det finnas risk för att resultatet av sådana insatser i viss mån kan äventyras.

Det är allmänt känt att människokroppen behöver ca 2 750 kalorier per dag för att ett normalt arbete skall kunna utföras. Vid en kaloritillgång på 1 700—1 800 sänks energi och kroppskrafter, och vederbörande blir lätt offer för liknöjdhet och ofta för sjukdom. Detta är situationen i många utvecklingsländer. Härtill kommer att även om kaloribehovet kan tillgodoses, kosten har en sådan sammansättning att den ändå är bristfällig ur näringsfysiologisk synpunkt. Som exempel kan nämnas att enligt sakkunskapen bör minst 60 gram äggviteämnen, varav hälften animaliska, ingå i kosten per dag. Under uppväxttiden ligger proteinbehovet ännu högre. Härtill kommer givetvis vitaminer och spårämnen, som erfordras i små mängder men som likväl är absolut nödvändiga i en fullgod kost.

Av det anförda torde framgå, att det finns stort behov av vad man skulle kunna kalla en praktisk näringsfysiologisk insats som komplement till hälsovårds- och undervisningsinsatserna. Löses ej det näringsfysiologiska problemet, kan inte hälsan i längden upprätthållas hos de unga. De kommer inte heller att ha den kraft och energi som behövs för att tillgodogöra sig undervisning, än mindre att nyttiggöra sig undervisningsresultatet i det praktiska livet. Det bör uppmärksammas, att dessa näringsfysiologiska spörsmål inte blott gäller den fysiska kraften och energien utan också den psykiska. Den liknöjdhet, som så ofta ger sig till känna i utvecklingsländerna, torde i stor utsträckning ha näringsfysiologiska orsaker.

Det kan inte råda någon tvekan om att det för det uppväxande släktet i utvecklingsländerna skulle vara synnerligen väl motiverat att pröva en motsvarighet till de svenska skolmåltiderna. Enligt vår mening bör man pröva om det inte finns möjligheter att genom insatser av den arten få fram det erforderliga komplementet till hälsovårds- och undervisningsinsatserna. Vi är medvetna om att insatser i den riktningen förekommit, t. ex. bland flyktingbarn, men vad vi här åsyftar är en metodisk verksamhet, samordnad med insatserna på hälsovårdens och undervisningens område.

En motsvarighet till den svenska skolmåltidsverksamheten, givetvis anpassad efter utvecklingsländernas speciella behov, borde således kunna komma i fråga. Vi förordar, att detta spörsmål prövas och att en försöksverksamhet inleds. Till en början finge den givetvis ha mindre omfattning, t. ex. vad som ryms inom ramen för en insats på 5—10 milj. kr. eller gälla 5 000—10 000 barn. En successiv utvidgning bör givetvis eftersträvas.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om prövning av frågan om bistånd till barn och ungdom i utvecklingsländerna genom bedrivande av en för dessa länder avpassad motsvarighet till den svenska skolmåltidsverksamheten.

Stockholm den 26 januari 1963

Erik Grebäck

Harald Larsson

Johannes Antonsson

i Hedenäset

Harry Wahrendorff

Anders Dahlgren
